

ANONIEM BINDEND ADVIES

Partijen : A te B tegen C te D
Zaak : Hulpmiddelenzorg, hulphond
Zaaknummer : 2008.02320
Zittingsdatum : 1 juli 2009

Zaak: 2008.02320 (Hulpmiddelenzorg; hulphond)

Geschillencommissie Zorgverzekeringen (prof. mr. A.I.M. van Mierlo (voorzitter), mr. J.H.A. Teulings en mr. drs. P.J.J. Vonk)

(Voorwaarden zorgverzekering 2008, artt. 10 en 11 Zvw, art. 2.1 en 2.9 Bzv, art. 2.6 jo 2.34 Rzv)

1. Partijen

A te B, hierna te noemen: verzoekster,

tegen

C te D, hierna te noemen: de zorgverzekeraar.

2. De bestreden beslissing

Verzoekster komt op tegen de beslissing van de zorgverzekeraar van 26 maart 2008 de vergoeding van een hulphond af te wijzen.

3. Ontstaan en verloop van het geding

- 3.1. Ten tijde van de onderhavige aanvraag was verzoekster bij de zorgverzekeraar verzekerd tegen ziektekosten op basis van de Basisverzekering Noord Nederland (hierna: de zorgverzekering). Dit is een schadeverzekeringsovereenkomst als bedoeld in artikel 7:925 van het Burgerlijk Wetboek (verder: BW) en betreft een zorgverzekering als bedoeld in artikel 1, onderdeel d, Zorgverzekeringswet (verder: Zvw). Voorts was ten behoeve van verzoekster de aanvullende ziektekostenverzekering Frieso afgesloten. Deze zal in het vervolg buiten beschouwing blijven.
- 3.2. De behandelend internist-endocrinoloog heeft bij verzoekster de volgende diagnose gesteld: "diabetes mellitus type 1". Verzoekster heeft zeer regelmatig te hoge dan wel te lage bloedsuikers, welke zij niet voelt aankomen. Het gevolg hiervan is dat zij in coma kan raken. De behandelend zorgverlener heeft naar aanleiding van de gestelde diagnose bij de zorgverzekeraar aanspraak gemaakt op vergoeding van de kosten van "een diabetes-hulphond" ten laste van de zorgverzekering (hierna: de aanspraak). Bij brief van 26 maart 2008 heeft de zorgverzekeraar aan verzoekster medegedeeld dat de aanspraak is afgewezen.
- 3.3. Verzoekster heeft aan de zorgverzekeraar om heroverweging gevraagd. Bij brief van 10 juni 2008 heeft de zorgverzekeraar aan verzoekster medegedeeld zijn standpunt te handhaven.
- 3.4. De Ombudsman Zorgverzekeringen heeft nadien bemiddeld. Dit heeft niet geleid tot een ander standpunt van de zorgverzekeraar.

- 3.5. Bij brief van 23 januari 2009 heeft verzoekster de Geschillencommissie Zorgverzekeringen (hierna: de commissie) verzocht te bepalen dat de zorgverzekeraar gehouden is de aanspraak alsnog in te willigen, ten laste van de zorgverzekering (hierna: het verzoek).
- 3.6. Na daartoe in de gelegenheid te zijn gesteld, is door verzoekster het verschuldigde entreegeld ad € 37,-- voldaan, waarna de commissie de zorgverzekeraar de mogelijkheid heeft geboden op de stellingen van verzoekster te reageren. Bij dit verzoek waren afschriften van de door verzoekster aan de commissie overgelegde stukken gevoegd.
- 3.7. De zorgverzekeraar heeft van de geboden mogelijkheid tot het geven van een reactie gebruik gemaakt en de commissie bij brief van 27 maart 2009 zijn standpunt kenbaar gemaakt. Een afschrift hiervan is op 31 maart 2009 aan verzoekster gezonden.
- 3.8. Partijen zijn in de gelegenheid gesteld zich te doen horen. Verzoekster heeft op 3 april 2009 schriftelijk medegedeeld mondeling gehoord te willen worden.
- 3.9. Bij brief van 31 maart 2009 heeft de commissie het College voor zorgverzekeringen (hierna: het CVZ) verzocht om advies, als bedoeld in artikel 114, lid 3, Zvw. Bij brief van 29 april 2009 heeft het CVZ bij wege van voorlopig advies de commissie geadviseerd het verzoek, voor zover dat ziet op de zorgverzekering, af te wijzen op de grond dat aanspraak bestaat op een blindengeleidehond en de hulphond die een substantiële bijdrage levert aan de mobiliteit en algemene of huishoudelijke dagelijkse levensverrichtingen. De nota van toelichting bij artikel 2.6 Rzv vermeldt dat de zogenoemde epilepsiehonden niet onder de aanspraak vallen. Een hond die bedoeld en getraind is om te waarschuwen in geval van te lage of te hoge bloedsuikers is in functie vergelijkbaar met een epilepsiehond en valt niet onder de aanspraak. Een afschrift van het CVZ-advies is gelijktijdig met de uitnodiging voor de hoorzitting aan partijen gezonden.
- 3.10. Verzoekster en de zorgverzekeraar zijn op 1 juli 2009 in persoon gehoord. Partijen zijn daarbij in de gelegenheid gesteld te reageren op het advies van het CVZ.
- 3.11. Bij brief van 2 juli 2009 heeft de commissie het CVZ een afschrift van het verslag van de hoorzitting gezonden met het verzoek mede te delen of het verslag aanleiding geeft tot aanpassing van het voorlopige advies. In reactie daarop heeft het CVZ bij brief van 7 juli 2009 de commissie medegedeeld dat het verslag geen aanleiding vormt tot aanpassing van zijn advies en dat het voorlopige advies als definitief kan worden beschouwd.
4. Het standpunt en de conclusie van verzoekster
- 4.1. Verzoekster stelt, voor zover voor het onderhavige geschil van belang, dat zij binnen het kader van de wettelijke regelingen aanspraak kan maken op vergoeding van de kosten van de hulphond. De hond verbetert in hoge mate haar mobiliteit, doordat zij zich veel vrijer kan bewegen en overal naartoe kan gaan, zonder zich zorgen te maken over te hoge of te lage bloedsuikerwaarden die plotseling intreden en tot een coma kunnen leiden. Zonder de hond zou zij niet zo vaak van huis gaan, omdat mensen in een vreemde omgeving niet weten hoe zij moeten reageren wanneer verzoekster in een coma raakt. Het voorkomen van een te hoge of een te lage bloedsuikerwaarde is essentieel.

- 4.2. De regeling geldt voor een verzekerde die als gevolg van blijvende, lichamelijke functiebeperkingen aangewezen is op hulp bij mobiliteit of bij algemene of huishoudelijke dagelijkse levensverrichtingen, waardoor de zelfstandigheid wordt vergroot en een beroep op zorgondersteuning wordt verminderd. Verzoekster voldoet aan dat criterium, aangezien haar vorm van diabetes een ernstige lichamelijke functiebeperking met zich brengt, en verzoekster is aangewezen op hulp bij mobiliteit en hulp bij algemene of huishoudelijke dagelijkse levensverrichtingen.
- 4.3. Ter zitting heeft verzoekster haar standpunt herhaald, en medegedeeld dat de hond de kwaliteit van haar leven sterk heeft verbeterd. De hond kost € 12.500,--. Verzoekster is ook tevreden wanneer een deel van deze kosten vergoed wordt, mede gezien het feit dat zij leeft van een uitkering en de kosten niet (volledig) zelf kan dragen. Verzoekster heeft ter zitting een beroep gedaan op de redelijkheid en billijkheid.
- 4.4. Verzoekster komt tot de conclusie dat haar verzoek dient te worden toegewezen.
5. Het standpunt en de conclusie van de zorgverzekeraar
- 5.1. De zorgverzekeraar stelt, voor zover voor het onderhavige geschil van belang, dat verzoekster de hulphond uitsluitend heeft aangevraagd met als doel haar te waarschuwen voor dreigende hypo's. Het CVZ heeft in zijn vrijwillig advies van 21 mei 2007 (RZA 2007/100) aangegeven dat in die functie een dergelijke hond te vergelijken is met een epilepsiehond en dat deze daarom niet kan worden aangemerkt als een te verzekeren prestatie. Door het expliciet in de regeling opnemen van deze uitsluiting, heeft de wetgever kennelijk bewust ervoor gekozen deze signaleringshonden buiten het wettelijke verzekeringspakket te laten, ondanks het gegeven dat deze een kostenbesparing kunnen opleveren.
- 5.2. De door verzoekster gestelde verbetering van de mobiliteit en zelfstandigheid kan slechts worden bereikt als de hulphond als signaleringshond wordt gebruikt. Niet gebleken is dat de aangevraagde hulphond wordt ingezet als hulp bij algemene of huishoudelijke dagelijkse levensverrichtingen. Namens verzoekster is aangegeven dat, indien zij tijdig door de hond wordt gewaarschuwd bij te lage of te hoge bloedsuikervwaarden, zij beter in staat is zelf deze taken te verrichten. Dit vormt echter geen indicatie voor verstrekking van een hulphond.
- 5.3. Ter zitting heeft de zorgverzekeraar zijn standpunt herhaald, en medegedeeld dat een beroep op de redelijkheid en billijkheid in deze situatie niet mogelijk is.
- 5.4. De zorgverzekeraar komt tot de conclusie dat de aanvraag van verzoekster terecht is afgewezen.
6. De bevoegdheid van de commissie

Voor zover het onderhavige geschil betrekking heeft op de zorgverzekering, is de commissie bevoegd daarvan kennis te nemen en daarover bindend advies uit te brengen.

7. De beoordeling van het geschil

- 7.1. In geschil is of de zorgverzekeraar gehouden is de kosten van een hulphond aan verzoekster te vergoeden. Dienaangaande overweegt de commissie als volgt.
- 7.2. Het betreft hier een combinatiepolis, zodat de verzekerde wat betreft hulpmiddelenzorg in beginsel is aangewezen op gecontracteerde zorg van door de zorgverzekeraar gecontracteerde zorgverleners. De aanspraak op (vergoeding van) zorg of diensten is geregeld in de artikelen 8 tot en met 33 van de zorgverzekering. Artikel 30 van de zorgverzekering bepaalt wanneer en onder welke voorwaarden aanspraak op hulpmiddelenzorg bestaat. Het artikel luidt, voor zover hier van belang, als volgt:

“30.1 Hulpmiddelenzorg omvat functionerende hulpmiddelen en verbandmiddelen, aangewezen bij de Regeling zorgverzekering.

30.2 (...) De algemene voorwaarden met betrekking tot de hulpmiddelenverstrekking en de specifieke, per hulpmiddelengroep geldende, vereisten zijn opgenomen in het Reglement hulpmiddelen. (...)”

Het ‘Reglement hulpmiddelen’ verwijst met betrekking tot de regeling bij hulphonden naar artikel 2.34.1 b van de Regeling zorgverzekering.

- 7.3. Artikel 30 van de zorgverzekering en het ‘Reglement hulpmiddelen’ zijn volgens artikel 2.1 van de zorgverzekering gebaseerd op de Zvw, het Besluit zorgverzekering (Bzv) en de Regeling zorgverzekering (Rzv).
- 7.4. Artikel 11, lid 1, onderdeel a Zvw bepaalt dat de zorgverzekeraar jegens zijn verzekerden een zorgplicht heeft die zodanig wordt vormgegeven, dat de verzekerde bij wie het verzekerde risico zich voordoet, krachtens de zorgverzekering recht heeft op prestaties bestaande uit de zorg of de overige diensten waaraan hij behoefte heeft. Hulpmiddelenzorg is naar aard en omvang geregeld in artikel 2.9 Bzv en verder uitgewerkt in de artikelen 2.6 en 2.34 Rzv.
- 7.5. Het voorgaande leidt tot het oordeel dat de in de polis opgenomen regeling strookt met de toepasselijke regelgeving.
- 7.6. Artikel 2.34 Rzv bepaalt dat een hulphond voor verstrekking dan wel vergoeding in aanmerking kan komen. Het dient daarbij te gaan om blindengeleidehonden die een substantiële bijdrage leveren aan de mobiliteit of oriëntatie in het maatschappelijke verkeer van een verzekerde die blind is of dusdanig slechtziend dat hij hierop is aangewezen. In de tweede plaats gaat het om hulphonden die een substantiële bijdrage leveren aan de mobiliteit en de algemene of huishoudelijke dagelijkse levensverrichtingen van een verzekerde die volledig doof is of die als gevolg van blijvende, ernstige lichamelijke functiebeperkingen aangewezen is op hulp bij die mobiliteit of bij algemene of huishoudelijke dagelijkse levensverrichtingen, waardoor zijn zelfstandigheid wordt vergroot en het beroep op zorgondersteuning vermindert. Uit de toelichting op het Rzv (1 september 2005, Stcrt. 2005, 171) blijkt dat epilepsiehonden zijn uitgesloten van vergoeding. Een epilepsiehond heeft tot taak een lichamelijke verandering bij zijn baasje waar te nemen waaruit blijkt dat hij of zij binnen afzienbare tijd een epileptische aanval zal krijgen.
- 7.7. In het geval van verzoekster is sprake van een hulphond die aangeeft wanneer haar bloedsuikervaarde te hoog, danwel te laag is. Als gevolg daarvan is verzoekster in

staat op tijd in te grijpen door bijvoorbeeld insuline te spuiten. Hierdoor wisselt haar bloedsuikerwaarde minder, en is zij in staat beter te functioneren in het dagelijkse leven.

7.8. De commissie sluit zich bij de beoordeling van de onderhavige kwestie aan bij een advies dat het CVZ op 21 mei 2007 uitbracht. Waar het enkel gaat om het aangeven of de bloedsuikerwaarde van verzoekster te hoog, dan wel te laag is, is de hulphond te vergelijken met een epilepsiehond. Nu de wetgever de epilepsiehond heeft uitgesloten van verstrekking, dan wel vergoeding ten laste van de zorgverzekering, is de commissie van oordeel dat in het geval van de hulphond van verzoekster hetzelfde heeft te gelden.

7.9. Voor zover de vraag aan de orde is of verzoekster aanspraak kan maken op een hulphond ter vergroting van haar zelfstandigheid, dienen volgens het CVZ de volgende punten te worden onderzocht:

- “1. Voldoet verzekerde aan de praktische indicatie-eis dat zij zelf in staat is en bereid is de hond te verzorgen?
2. In hoeverre is de progressiviteit van de aandoening van verzekerde van invloed op de vraag of zij in staat is de hond zelf te verzorgen?
3. In hoeverre vervangt de hulphond de reeds aanwezige professionele hulp van verzekerde?”

7.10. Uit de stukken blijkt dat verzoekster in staat is de hond zelfstandig te verzorgen. Voorts heeft zij de ervaring dat de hond zijn werk goed doet, waardoor verzoekster minder risico loopt in een coma te geraken, en waardoor zij beter functioneert in het dagelijkse leven. Met betrekking tot de vraag in hoeverre de hond de reeds aanwezige professionele hulp van verzekerde vervangt staat vast dat verzoekster naast de hond ook apparatuur nodig heeft om de bloedsuikerwaarde te meten en indien nodig insuline in te spuiten. In die zin vervangt de hond geen bestaande hulp. De commissie is daarom van oordeel dat in de situatie van verzoekster niet aannemelijk is gemaakt dat haar zelfstandigheid door de hulphond wordt vergroot, respectievelijk haar beroep op zorgondersteuning wordt verminderd.

7.11. Voor zover verzoekster een beroep doet op de redelijkheid en billijkheid merkt de commissie op dat zij begrip heeft voor de situatie van verzoekster, maar geen gronden ziet voor een toewijzing.

7.12. Het voorgaande leidt ertoe dat het verzoek dient te worden afgewezen.

8. Het bindend advies

8.1. De commissie wijst het verzoek af.

Zeist, 15 juli 2009,

Voorzitter